

del bon amic Jordi Sanglas amb les seves aportacions tan oportunes. Així mateix, cal citar als meus companys Pere Gassó i Josep Alfaro en l'ajut rebut d'ells i que ha permès la confecció d'aquest escrit.

A tots ells, el meu agraïment més espontani i sincer.

BIBLIOGRAFIA

Els Cingles (1980). - Amic caminant nº5 (pàg. 12-14).

GRUP ARQUEOLÒGIC MOLLET (1975). - Arxiu. Dades inèdites.

LAPLACE G. (1973). - Sobre la anulación de las coordenadas cartesianas en la excavación estratigráfica.

SPELEON. Tomo 20. (pàg. 139-159).
PORTER MOIX M.a. (1978). - Arqueologia per excursionistes. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
TARRADELL M. SOLDEVILA F. (1963). - Historia dels catalans. Ed. Ariel.

JORDI MOR i BENEDITO
Col.laborador de l'INSTITUT DE PREHISTORIA I ARQUEOLOGIA DE BARCELONA. Museu Arqueològic de Barcelona.

COL.LABORACIONS

EL PARE DELS BOIGS

El Pare dels Boigs (tal com l'anomenem a Osona) o l'Abat dels Boigs ha estat un personatge popular a diversos indrets de Catalunya, que tenia com a característica comuna el que el seu nom indica: ser el capdavanter a l'hora de la gresca.

La transformació que ha sofert aquest personatge i la memòria que en queda ha resultat un xic diferent d'allò que n'havíem llegit.

L'Amades ens en dóna informació en el seu Costumari Català (1): Volum I. Pàg. 343. "Un personatge popular molt important en diverses contrades de la Catalunya vella era l'Abat dels Boigs, el qual exercia una certa autoritat en diferents aspectes de la vida col·lectiva. L'Abat dels Boigs, avui primer dia de l'any, iniciava la seva actuació pública sortint a ballar a la plaça. Aquest personatge, entre altres feines, tenia l'obligació de concó-

rrer a tots els casaments i bateigs que se celebraven a la població i en el seu terme....."

"....En alguns casos el càrrec resultava carregós, com en els casaments i bateigs, car l'Abat venia obligat a presidir la comitiva tocant un instrument, i quan no en sabia, havia de llogar un músic que suplís el seu defecte, i l'havia de pagar de la seva butxaca...."

"....la seva missió era armar gresca i organitzar la broma; obria la marxa del seguici de la núvia, i durant l'apat ocupava el cap de taula més apartat dels nuvis i des d'allí iniciava la tavola. A la tarda armava la batalla de confits o fruita seca, en la qual capitanejava la colla del nuvi contra la núvia i els seus. També era l'encarregat d'organitzar el ball i d'aparellar el jovent...."

Volum II. Pàg.148. "Per les contra-

L'abat dels boigs de les
Guillevies

Costumari Català. J. Amades. Vol.I. pàg. 343

des on hi havia Abat dels Boigs, ell era l'encarregat d'organitzar els carnestoltes i de promoure la bullícia, el qui encarnava el sentit i l'esperit de gresca...."

Volum I. Pàg. 266-268. "El dia 31 de desembre, a Rupit, l'Abat dels Boigs, càrrec que havia exercit tot l'any, acompanyat dels casats joves, amb torxes, anava a visitar el darrer casat de l'any, per tal de traspasar-li les insígnies abacials i el càrrec. Els atributs consistien en un parell de banyes, un collaret de fusta, i, enmig,

una llosa ben grossa de remenar la caldera del menjar dels porcs, i, a més, una alta vara o canya. Sempre que exercís les funcions d'Abat havia d'ostentar aquestes ensenyes.

El traspàs de funcions es feia enmig de molta gresca i el nou abat obsequiava de veure a la colla.

Antigament, l'Abat sortint, vestit d'una manera estranya, amb llarga capa, un cenyidor ben ple d'esquelles i un barret bicorni, de picarols, proveït d'una escombra, feia un ball a la plaça ell sol enmig de la gent que l'atiaven perquè saltés com més millor; així, les esquelles feien més xivarri acompanyades de la gatzara del ballador i dels espectadors. Mentre saltava movia l'escombra com si escombrés. Es creia que, com més saltés i cridés, més bé anirien les col·lites d'aquell any."

L'Amades ens diu que aquest personatge era conegut a la Plana de Vic, el Pla del Bages, el Ripollès, el Lluçanès i el Berguedà. Hi havia el ball de l'Abat dels Boigs, que es ballava a Viladrau, Sta. Maria d'Olló, Cantonigròs i St. Joan de Fàbregues. Ens en dona la transcripció musical:

Música del Ball de l'Abat dels Boigs de Rupit. Transcripció musical del mestre J. Tomàs. Costumari Català: Vol.II, pàg. 148-149.

En les descripcions de l'Amades que hem llegit veiem que el Pare dels Boigs tenia un paper molt important en els casaments. Actualment, pel que hem recollit a Rupit, el record del Pare del Boigs ha evolucionat i s'ha limitat en aquest camp. Fins fa cinquanta anys en molts casaments participaven: el Fadrí Major, la Fadrina Major i el Pare dels Boigs, aquest com a engrescador de la festa. També en el casament d'un vidu el qui portava tota la gresca dels esquellots, antigament, era el Pare dels Boigs.

Encara són vives en el record d'alguns vells de Rupit anècdotes

del Pare dels Boigs en els casaments. Així ens ha explicat una persona, d'acord amb el que havia sentit a explicar al seu pare, que el Pare dels Boigs era qui portava el timó i anava al davant en la festa del Carnestoltes.

(1) AMADES, Joan: COSTUMARI CATALA. Salvat Editors, S.A. Barcelona, 1953. Vol.I. pàg. 266-268 i 343-344; Vol.II, pàg. 148-149.

GRUP DE RECERCA FOLKLORICA D'OSONA
23 -NOVEMBRE-1981

DIPUTACIO DE
BARCELONA. SERVEI DE PREMSA.

No sabem—almenys no ho sé—quina serà la pròxima ordenació territorial de Catalunya, en el cas que sigui possible de fer-la. Però és segur que crearà problemes i tensions, perquè ja no es tractarà —com fins ara— d'enaltir les comarques "sobre el paper", en un assaig històric-geogràfic o en un llibre amb boniques il·lustracions, sinó que caldrà implantar una comarcalització pràctica, que respectant l'essència de cada entitat tradicional tingui les dimensions i els continguts òptims per al desenvolupament comunitari.

Jo no sóc sociòleg, ni economista, ni cap mena d'expert en aquest tema, i per tant no m'escau de ficar-me on no em demanen. Em sembla clar, però, que ens caldrà posar a prova la nostra bona vo-

luntat, perquè si arribem a disposar, algun dia, de la possibilitat d'estructurar eficaçment Catalunya seria un suïcidi posar a la gran roda que ha de moure la nació un seguit de bastons inoportuns.

Cap delimitació territorial no és satisfactoria per a tothom, però tots hem d'anar preparant per adaptar-nos comprensivament a uns interessos generals, que també són els nostres. I per tal d'evitar encastellaments excessius, penso que és molt convenient —i urgent— que es fomenti la comunicació inter-comarcal. La gent més sensible i responsable de cada comarca ha d'establir i mantenir contactes cordials i regulars amb la gent de comarques veïnes, i crear progressivament un clima de col·laboració. La comarca

és més que una mena de diploma històric; és una eina de reconstrucció política, en el sentit més ampli del mot. I també, aquí, "entre tots ho farem tot", o no farem altra cosa que paraitzar-nos en les nostres respectives argumentacions.

Avancem-nos al moment dels conflictes, que n'hi haurà, esforçant-nos a crear un estat d'opinió que, arribat el moment, pesi constructivament; fem lligams, instaurem relacions, "apartem els núvols que ens amaguen la claror", com diu en Llach.

Josep M. Espinàs